

ÇÖZÜM SÜRECİNDEN ÇATIŞMA SÜRECİNE MAZLUMDER'İN ŞAHİTLİĞİ

MART, 2016

TAKDİM

Bu çalışma, MAZLUMDER'in Çözüm Süreci'nden itibaren takındığı tutum ile Çözüm Süreci'nin bozulmasından sonra başlayan çatışmalı süreçteki çalışmalarını ortaya koymak üzere hazırlamıştır. Amaç, özellikle bazı çevreler tarafından MAZLUMDER hakkında kamuoyunda oluşturulmak istenen algının gerçeği yansıtmadığını göstermektir. Dolayısıyla bu çalışmada, hem son birkaç yıllık süreç içinde yaşanan hadiseler karşısında MAZLUMDER'in yaptığı açıklamalar ve faaliyetler örneklendirilecek, hem de bu süreçteki gelişmelere karşı tek taraflı davranıldığına dair eleştirilerin gerçeklerle örtüşmediğine dikkat çekilecektir.

Açıklamalardan bazı pasajlar alıntılanarak özetlenecek süreçteki tüm çalışmalar daha detaylı ve bütüncül bir bakış açısıyla incelendiği görülecektir ki; MAZLUMDER'in hem çözüm hem de çatışma süreçlerindeki maksadı; insan hakları temelinde adil ve barışçıl her türlü çözüm arayışını desteklemek, kimden geldiğine bakmaksızın tüm şiddet eylemlerine ve hak ihlallerine karşı çıkmak ve herkes için ortak iyiyi yakalamak olduğu anlaşılacaktır.

Şüphesiz ki MAZLUMDER de her kişi ve kurum gibi eleştiriye açıktır. Kurum içi ve kurumlar arası her türlü iletişim ve diyalog kanalının açık olduğu ve birlikte çalışma yönteminin yürürlükte olduğu MAZLUMDER, tüm bu süreçlerde her türlü eleştiriye dinlemiş ve özdeğerlendirmeyi ihmal etmeme çabasını sürdürmüştür. Okuyacağınız bu çalışma, bir yönüyle MAZLUMDER'in süreç içinde kendisine yöneltilen eleştirileri dikkatle incelediğini göstermektedir. Diğer yönüyle de; eleştirinin ötesine geçerek, mesnetsiz iddialarla kamuoyunda yanlış algılar oluşturmak isteyenlere karşı, hem MAZLUMDER'in kurumsallığını koruma hem de onlarca üyesinin ve yöneticisinin emeğinin hakkını savunma amacı taşımaktadır.

GİRİŞ

Bir insan hakları örgütü olarak kurulduğu tarihten bugüne, MAZLUMDER'in kurumsal kimliği, duruşu, söylemi ve pratiği konusunda çeşitli dönemlerde, farklı tartışmaların yaşandığı bilinmektedir. Bu tartışmalar çoğu zaman konjonktüre göre değişmiş; eleştiri, yakıştırma ve bazı ithamların duruma göre farklılaşan bir mahiyet arz ettiği gözlemlenmiştir.

MAZLUMDER'e yönelik olarak, ortak bir çabanın ürünü olarak onlarca yıllık süreç içinde olmuş birikimin zarar görmemesi kaygısıyla yapılmış ve kardeşlik hukukunun gereği ifade edilmiş eleştiriler, her zaman değerlendirmeye alınmıştır. Fakat “*eleştiri, hatırlatma, uyarı*” diye kamuoyuna sunulan bazı şeylerin, herhangi bir iyi niyetin eseri olmadığını görüldüğünde, bunlara dikkat etmenin bir anlamı kalmamıştır. Eğer, kamuoyunda oluşturulmak istenen bazı negatif algılardan, polemiklerden ve mülahazalardan biraz uzaklaşıp; geriye doğru başkalarının ne dediğine değil kurumun söyledikleri, yaptıkları incelenir; yaşanan süreçlerle birlikte oluşan o büyük bağlamda ve bütüncül olarak değerlendirilirse, MAZLUMDER çatısı altında ortaya koyulan şahitliğin, kritik önemi haiz anlamlı bir örneklik olarak anılacağı ifade edilebilir.

Bilindiği gibi, Kürt meselesi, hem MAZLUMDER açısından hem de ülkedeki sivil toplum örgütlerinin mücadele tarihi açısından en netametli gündem maddelerinin başında gelir. Bu konuda herkesin, kendi durduğu yaptığı yorumlar, değerlendirmeler olduğu gibi taşıdığı kaygıları ya da karşılanmasını istediği beklentileri de vardır. Yine herkesin kendi baktığı yerden algıladıkları vardır, algılamadıkları vardır; kabul ettikleri ve edemedikleri vardır. Bu kadar “var”lık içinde, şüphesiz herkesin birbirini daha çok dinlemeye ve anlama çabasına ihtiyacı da vardır. Lakin şiddetin hâkim olduğu zaman ve ortamlarda; insanlar birbirinin ne söylediğine bakmak yerine, kendisinin duymak istediğinin söylenmesini görmeyi beklemektedir. Hatırlanırsa, faşizm için “konuşma yasağı değil, söyleme mecburiyetidir” tanımı da yapılmıştır. İşte son yıllarda, MAZLUMDER'e yönelik bazı eleştirilere bakarken, “neyin söylenmek istenip de söylenemediği” sorusu, bir kenara mutlaka not edilmelidir.

Bugün itibarıyla MAZLUMDER, Müslüman camiada, kendi diliyle, kendi sözünü söyleyen çok az sayıdaki sivil toplum örgütünden biri olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Kurum etrafında dile getirilen birçok husus da, aslında bir noktada, tam da burada düğümlenebilmektedir.

Şayet, ilkeleri dönemselsel olanların her dediğine kulak verirse, evrensel ilkelere ve İslami referanslarına riayet etme kaygısıyla yürütülen faaliyetlerin tamamının askıya alınıp, tüm mesainin karalama kampanyalarına cevap yetiştirmeye harcanması icap edecektir. Fakat her gün, çeşitli düzeylerde ve farklı sorun alanlarında bir çok hak ihlalinin gerçekleştiği bir dünyada ve coğrafyada, takdir edilmelidir ki, bunun hiçbir şekilde imkânı yoktur.

* * *

Gerek kuruluşundan beri gelen tarihsellikte, gerekse son birkaç yılda kısa dönemler halinde Çatışma-Açılım-Çatışma-Çözüm ve yeniden Çatışma şeklinde ilerleyen süreçler özelinde incelendiğinde, bir insan hakları örgütü açısından, ayrıca Müslüman kimliğiyle tebarüz etmiş bir dernek olarak, MAZLUMDER'in tüm çabasının, kalıcı ve barışçıl bir çözümün sağlanması istikametinde gerçekleştiği görülebilecektir. Bu demek değildir ki, mevcut süreç içinde herhangi bir hata ya da eksik yoktur. Fakat MAZLUMDER'in hangi kaygıyla hareket ettiğine dikkatle bakılırsa, o zaman doğru işler hanesindeki kalabalık işler daha iyi anlaşılabilir.

Mezkur meselenin daha sık gündeme geldiği son 3 yıllık zaman zarfında MAZLUMDER Genel Merkezi tarafından ortaya koyulan yaklaşım, yapılan değerlendirmeler ve takınılan tutum, kendi bağlamı içinde ve belirli bir izlek dâhilinde değerlendirmeye alındığında; MAZLUMDER'e yönelik oluşturulmak istenen algının nesnel temellerinin sanıldığı gibi sağlam olmadığı, kastını aşan ve çoğu zaman spekülasyonlara dayanarak güçlendirilmek istendiği sonucuna varmak mümkündür. Bu sebeple, MAZLUMDER'e yöneltilmiş soyut ithamlarla, MAZLUMDER'in ortaya koymaya çabaladığı somut durumu birbirine karıştırmamak, mevcut pratiği çözümlenmek ve buna göre yargıda bulunmak açısından daha doğru bir usül olacaktır.

MAZLUMDER, kurulduğu günden beri, Kürt meselesinin merkezine, insaniyeti, hakkaniyeti, adaleti, eşitliği ve kardeşliği koymuştur. Konuyla ilgili her türlü faaliyetinde, kendisine çizdiği sınırları ihlal; ilke ve değerleri ihmal etmemeye gayret göstermiştir. Bu sebeple gerek çatışma gerekse çözüm arayışları ile geçen dönemlerde, sorunun parçası da olmadığı gibi; sorunun parçalarının payandası da olmamıştır.

MAZLUMDER, karşılaşılan sorun alanlarında, tavrını söylenenlerin kime yaradığına ya da yaramadığına göre değil; hakkın ve adaletin tesisine katkı sunup sunmadığına göre belirleme kaygısıyla hareket etmektedir. Dolayısıyla, Kürt meselesi özelinde yaşanan gündelik gelişmelere, sorunun taraflarının anlık politik pozisyonlarına ya da hesaplarına bakarak tepki vermemektedir. Tarafların anlık çıkar ortaklıklarına ya da çatışmalarına bağlı olarak değişebilen argümanlara değil; kendi ilkelerinden neşet eden bir söylem ve eylem bütünlüğü içinde, kalıcı bir barışın ve adaletin tesisine odaklanmıştır.

MAZLUMDER, Kürt meselesinin sosyal, siyasal ya da iktisadi düzlemdeki çözümünün ya da çözümsüzlüğünün tarafı haline gelmek yerine; sorunun çözümüne giden süreçlerin insan hakları açısından aktif bir gözlemcisi ya da kolaylaştırıcısı olmaya gayret etmiştir. Bu konuda, yöneltilen eleştirilere göre de kendisini sürekli olarak

gözden geçirmiş, haklı eleştirileri dikkate alarak hatalarını düzeltmeye, eksiklerini gidermeye çalışmıştır. Yanlış olduğunu fark ettiği hiçbir hususta ısrarcı bir tutum da sergilememiştir.

MAZLUMDER üyelerinin, genel merkez ya da şube yöneticilerinin kişisel olarak Kürt meselesinin niteliği, tarihselliği, çözüm noktası ve yöntemleri üzerine farklı kanaatleri ve teklifleri bulunabilir; bulunmaktadır. Fakat kamuoyuna dönük her türlü faaliyette, herkes derneğin sorumluluk alanının aktüel politika değil insan hakları olduğunun bilincine uygun davranmakla mükelleftir. Üyelerden, yönetime kadar genişleyen dairede, MAZLUMDER, her türlü meselede olduğu gibi, bu meselede de kendi misyonuyla hareket etmeyi vaat etmiş ve bunun gereklerini yerine getirmeyi önemsemiştir. Dolayısıyla, MAZLUMDER'e dönük değerlendirmelerin de, buradaki ayrıma dikkat edilerek yapılması önem arz etmektedir.

MAZLUMDER, basın açıklamalarında adaleti gözetme konusunda azami hassasiyeti sergilemiş ve ısrarla şiddetin değil barışın, insan haklarının dilini kullanmıştır. Bu süreçte, gerek hızlı tepkiler geliştirme ihtiyacından, gerekse iletişim kazalarından kaynaklı hatalar da ne yazık ki olmuştur; fakat eleştiriler haklılık payı nispetince dikkate alınmış ve bir sonraki açıklamada aynı hataların tekrar edilmemesi gayreti gösterilmiş; gerekli yerlerde başka bir açıklama ile de hatada ısrar edilmediğinin örnekleri verilmiştir. Bu konuda mesnetsiz ithamlar yerine getirilen somut eleştiriler ise daha çok dikkate alınmıştır. Elbette ilk anda ve en doğru tepkinin verilmesi, herkes açısından olması arzu edilen bir şeydir; lakin bazen o doğrunun belirlenebilmesi konusunda bazen de mümkün merteye en geniş ortak paydayı yakalama kaygısıyla, bazı gelişmeler karşısında tepki verilmekte geç kalınabildiği de vakidir.

MAZLUMDER, açıklamalarında doğrudan tarafları hedef almak yerine fiillere dikkat çekmiş, yanlış gördüğü fiilleri de faillerine bakmaksızın eleştirinin, kınamanın ve tel'inin nesnesi haline getirmiştir. Bu ifadelendirmenin sadece PKK için değil, devlet için de, siyasal iktidar için de belli bir tutarlık gösterilerek uygulandığı metinlerin tamamı değerlendirme alındığında anlaşılabilir bir husustur. Dolayısıyla, son dönemde, açıklamaların tek taraflı olduğu ya da sadece devleti eleştirdiği yönündeki iddiaların doğru olmadığı da, somut örnekler üzerinden ortaya koyulabilecek niteliği haizdir.

MAZLUMDER, gerek çatışma gerekse çözüm süreçlerinde tarafları; ısrarla ve ısrarla, adalete, insancıl hukuka, insan haklarına ve İslami referanslarından aldığı değerlere çağırılmaktan vazgeçmemiştir.

Tarafların dışında “üçüncü göz” kalmanın önemini her vesile ile vurgulamış; kendisini de bu konumda tutmaya özen göstermiş bir sivil toplum örgütüdür. Taraflara göz kırpmadığı gibi, kurumsal tavrını da, kesinlikle tarafların kendisine göz kırpması ihtimaline istinaden ayarlamamıştır.

MAZLUMDER, Çözüm Süreci’ni kamuoyuna yansıdığı ilk andan itibaren açık ve net bir dille desteklemiştir. Bu konuda tarafları, karşılığın her kriz anında çözüm masasını devirmemeye çağırmıştır. Sürecin ruhuna uymayan her konuda eleştirilerini sivil bir dille ve yaklaşımla gündeme getirerek, politik bir iktidar ya da muhalefet aygıtına dönüşmemeye gayret etmiştir. Yine bu bağlamda, MAZLUMDER’in basın açıklamalarındaki tavrının, “siyasi iktidar ya da AK Parti karşıtı” olduğu yönünde kurgulanmak istenen algının somut gerçekliğe tekabül etmediği de yine dernek adına yapılan ve yekünde yüzlerce sayfayı bulan metinler analize tabi tutulduğunda anlaşılabilir. Aynı şekilde MAZLUMDER’in herhangi bir muhalefet hareketi gibi davranmadığı ya da herhangi bir politik muhalefete destek vermediği de görülebilir. Bilakis, tüm taraflara karşı eşit ve yapıcı, çatıştırmacı değil uzlaşmacı ve hakka, hukuka ve adalete çağırıcı bir dille seslenilmiştir. Bunun birçok örneği, basın açıklamaları özelinde rahatlıkla bulunabilir.

MAZLUMDER’i hakkında söylenenlerden ziyade kendi söyledikleriyle değerlendirmek, somut örnekler ve örneklikler üzerinden incelemek, derneğin çabasını anlama açısından daha sağlıklı kanaatlerin edilmesine imkan sağlayacaktır.

İşte bu yüzden, tartışmaların yoğunlaştığı son üç yıllık dönem dikkatle incelendiğinde görülecektir ki;

- MAZLUMDER; 2013 yılının daha ilk başında bir açıklamayla “Hükümet - İmralı Görüşmelerini Destekliyoruz” demiş; “*Sürecin kazasız devam edebilmesi için PKK silahlı güçlerini Türkiye sınırları dışına çıkarmalıdır. Atılacak adımlar somutlaştırılıp kamuoyu sürekli bilgilendirilmelidir ki hem halk çözüme ortak olabilsin ve hem de hiçbir tarafın oyun bozmasına imkân olmasın.*” mesajını vermiştir.
- MAZLUMDER, uzun yıllar sonra çatışma yerine çözüm umudunun belirginleştiği bir dönemde, bu süreci tehlikeye atabilecek her türlü tehlikeye karşı ısrarla "İNADINA ÇÖZÜM, İNADINA BARIŞ" demiş, 11 Ocak 2013’teki Paris suikasti örneğinde olduğu gibi, süreci engelleme girişimlerine karşı halklar arasındaki kardeşlik hukukunun daha fazla çiğnenmemesi için bütün tarafları “inadına çözüme, inadına barışa” demeye ve sorunu barışçıl siyasetin diliyle çözecek adımları atmaya davet etmiştir.

- **MAZLUMDER, yeniden çatışmalara yol açabilecek tarzdaki eylemlere karşı süreç boyunca mücadele etmiş; bu amaçla gereken her türlü girişimde bulunmuştur.** PKK tarafından kaçırılan sivil kişileri, siyasetçileri ya da kamu görevlilerini serbest bırakma çağrılarını yapmış, bazı kişilerin de özgürlüğüne tekrar kavuşmasında etkin rol oynamıştır. Yine zaman zaman HDP ile Hüda-Par çevreleri arasında yaşanan yaratılmak istenen gerilime karşı teyakkuzda olmuştur.
- **MAZLUMDER, Çözüm Süreci'nin en başından itibaren, karşı karşıya bulunulan sorundaki çatışma alanlarının tek boyutlu olmadığına dikkat çekmiş, bu sebeple barışın da çok boyutlu geliştirilmesi gerektiğini özellikle vurgulamıştır.** Bu bağlamda, 90'lı yılların karanlığına yeniden dönüş zemini hazırlayabilecek türden her gelişmeye hızlı bir şekilde tepki vermiştir. Örneğin Hüdapar'a ya da HDP'ye bağlı sivil toplum örgütlerine yönelik şiddet eylemlerini kınamış, siyasal partilere yönelik saldırıların süreç açısından risk teşkil ettiğini vurgulamıştır.

MAZLUMDER, Haziran 2014'e gelindiğinde, sahada yükselen gerilime dikkat çekmiş, tarafları gidişatı olumsuz etkileyecek ya da yeni sorunlara yol açacak her türlü davranıştan uzak durmaya davet etmiştir. Barışa giden yolun güvenliğinin, ancak hak ve özgürlüklerin genişletilmesiyle sağlanabileceğini hatırlatmıştır.

- **MAZLUMDER, Çözüm Süreci'nde gerekli yasal değişikliklerle ilgili görüşlerini hem yetkili mercilerle, hem de kamuoyuyla paylaşarak, sorumluluğunun gereğini yerine getirmeye özen göstermiştir.** Örneğin, bu süreçte, Meclis gündemine gelen Demokratikleşme Paketi'ni olumlu bir adım olarak değerlendirirken, gördüğü eksikleri basın açıklaması şeklinde ifade ettiği gibi, "Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Tasarısı" hakkındaki görüşlerini de TBMM İçişleri Komisyonu'na ilk ağızdan aktarmıştır.
- MAZLUMDER, Çözüm Süreci esnasında yaşanan bazı olayların büyüyerek, toplum arasında etnik bir ayrışma ve çatışma zeminine dönüşebilme riskine karşı, mülki amirlerden gerekli hassasiyeti göstermelerini beklediğini ifade etmiştir.
- MAZLUMDER, özellikle Kobani krizi boyunca yaşanan gelişmelerin Çözüm Süreci açısından doğurduğu risklere dikkat çekerek, "*tüm tarafları, Çözüm Süreci'nin rubuna uygun adımlar atmaya davet ediyoruz.*" çağrısını yapmıştır. Bu süreçte yaşanan vahşeti açık bir dille kınamış ve hem sorunu, hem de sorunun farklı taraflarını geçmişte yaşanmış acı tecrübelerle götürebilecek tüm ihtimallerden sakınmaya davet etmiştir.

- **MAZLUMDER, Çözüm Süreci'ndeki yükselen gerilim anlarında PKK mensuplarının güvenlik güçleri mensuplarına yönelik gerçekleştirdiği eylemlerini de kesin bir dille tel'in etmiştir.** Örneğin, Kobani protestoları esnasında Bingöl'de güvenlik görevlilerine gerçekleştirilen saldırıya yönelik 10 ekim 2014 tarihli açıklama, yine 25 ekim 2014 tarihinde Hakkâri'nin Gever/Yüksekova İlçe Merkezi'nde sivil giyimli oldukları halde çarşı izninde iken uğradıkları silahlı saldırı sonucu 3 askerin hayatlarını kaybetmesi üzerine yapılan ve eylemin “şiddetle lanetlendiği” açıklama, Astsubay Necdet Aydoğdu'nun Diyarbakır'da eşi ile birlikte semt pazarında alışveriş yaparken katledilmesine ilişkin açıklama, bu konuda MAZLUMDER'in Çözüm Süreci'ndeki şahitliğinde adaleti gözettiğine dair somut örnekler olarak değerlendirilecektir.
- 2014 yılının sonbaharıyla birlikte Çözüm Süreci'nde soğuk rüzgarların estiği, barış arayışlarının yerini lokal çatışmalara bıraktığı bir dönem olmuştur. Aralık ayında Cizre'de meydana gelen olaylar ise bu tehlikenin somutlaşmış bir haliydi. MAZLUMDER, bu gidişata da karşı kayıtsız kalmamış, "***Bir kez daha belirtmek istiyoruz ki Türkiye'deki temel sorunların, şiddet dışı yöntemlerle çözümü hayati değer taşımaktadır. Toplumsal barış için, herkesi insan haklarına riayet etmeye çağırıyoruz.***" mesajı vermiştir. Israrla şiddetin bir çözüm yöntemi olmadığı vurgulanmıştır. Dolayısıyla, barış yolundaki kazalara karşı, çok daha büyük kayıplar ve telafisi mümkün olmayacak acılar yaşanmadan, bağımsız bir gözlemci misyonunu gereği olarak, tarafları uyarma mesuliyetine uygun davranmaya özen göstermiştir.
- **MAZLUMDER, 2014 yılının sonunda ve 2015 yılının başındaki açıklamalarında, Çözüm Süreci'nin askıya alınmasının emarelerine dikkat çekerken, sürecin mutlaka devam ettirilmesi çağrılarını yinelemiş; yine bu süreçte çözüm sürecine zarar verecek nitelikteki her gelişmeye karşı harekete geçmiştir.** Nitekim “Ağrı İli Diyadin İlçesi Yukarı Tütek (Tendürek) Mezrası Ölümlü Olayı” ile ilgili raporlama faaliyeti, bu anlamda dikkate alınması gereken örneklerin başında gelmektedir.
- 7 Haziran seçimlerine giden süreç, gerilimli bir atmosfere dönüşmüş; siyasi partilere yönelik şiddet eylemleri ve farklı partilerin üyeleri arasında çatışmalara ve linçlere sahne olmuştur. MAZLUMDER, bu gidişat karşısında verdiği mesajlarda ısrarla “***hiçbir şeyin insan hayatından daha değerli olmadığına***” dikkat çekmiş, sağduyu ve itidal çağrılarını yapmış ve şiddete geçit verilmemesini istemiştir.

- 7 Haziran seçimlerinden sonraki süreçte ise şiddetin yeniden tırmandığı bir evre başlamış, MAZLUMDER'in yeni merkezi yönetim kurulu meseleyi büyük bir hassasiyetle takibe almış, bu konuda önce Hüdapar'a yönelik saldırılardan dolayı taziyeye için, sonrasında gelişmeleri yerinde değerlendirmek üzere genişletilmiş bir toplantı için iki kez Diyarbakir'e gitmiştir.

Özellikle, 7 Haziran seçimleri sonrasında PKK ve onunla ilişkili YDG-H mensuplarının uyguladığı eylem tarzının şiddeti ve çözümsüzlüğü beraberinde getireceğini, bunun telafisi mümkün olmayacak sorunlara yol açacağını, yaşam hakkı başta olmak üzere en temel insan haklarının ihlal edilmesiyle sonuçlanacağını olayların henüz daha çok başında söylemiş; bu konuda gereken tepkiyi göstermiştir. Açılan hendeklerin, yapılan tuzaklamaların, barikatların, yerleşim yerlerinde silahlı eylemlerin gerçekleştirilmesinin, en temel insan haklarının ihlal edileceği çatışma sürecine sebebiyet vereceği konusunda her türlü eleştirisini dile getirmiştir.

MAZLUMDER, 7 Haziran 2015 sonrası Çözüm Süreci'nden çatışma sürecine evrilen dönemde gelişmeleri anlık olarak takip etmiştir. Bu amaçla MAZLUMDER Çatışma İzleme ve Çözüm Grubu kurulmuş ve konuyla ilgili gelişmelere çeşitli açıklamalarla ve raporlarla tanıklık edilmiştir. Aşağıda pasajlar, MAZLUMDER'in bu süreçteki basın açıklamalarına yansıttığı yaklaşımı, hem ilkesel hem de metinsel düzeyde gösteren örnekler içermektedir:

- o İnsan hayatına mal olan ve büyük toplumsal yarılmalara sebebiyet verme potansiyeli taşıyan çatışmalara derhal sona erdirilmesi için öncelikle PKK tarafından ateşkes ilan edilmelidir.
- o Ateşkes çağrısı karşılıksız bırakılmamalı, askeri operasyonlar yerine yeniden diyalog ve müzakere esaslı çözüm sürecine dönülmelidir. Bunun için de PKK, her türlü şiddet eylemine, özellikle de sivillerin can ve mal güvenliğini hedef alan saldırılarıyla savaş hukukuna dahi uymayan insan hakları ihlallerine son vermelidir.

- Devlet yetkilileri, sorumluluklarının bilincinde olarak hareket etmeli, çatışmaların toplumda yol açtığı ruh halini gözetmeyen söz ve fiillerde bulunmamalıdır.
- Şiddeti bir hak arama yöntemi olarak görmüyoruz. Şiddet, sadece karşı şiddete, şiddetin toplumsallaşmasına yaygınlaşmasına neden olmakta, toplumsal bütünlüğe ve geleceğimize tehdit oluşturmaktadır.
- Gündelik hayatı şiddet kullanmak suretiyle aksatan PKK ve onunla bağlantılı YDGH, sivil yerleşim yerlerini savaş alanına çeviren her türlü silahlı eyleme, yol kesme, adam kaçırma, hendek kazma, barikat kurma ve patlayıcı tuzaklama, ambülans gibi kamu araçlarını yakma ve benzeri tüm eylemlerine derhal son vermelidir.
- PKK ile bağlantılı YDGH tarafından “öz yönetim” ilanının anayasal bir düzenleme gerektiği, söz konusu yasal altyapısı hazırlanmamış bu tür bir uygulamanın 'ben yaptım oldu' şeklindeki bir keyfiliği ve gerçekçi olmayan bir tutumu kaldırmayacağı ve buna rağmen uygulamada ısrarın devletin egemenlik hakkı gereği yasal şiddeti getireceği biliniyor olmasına rağmen öz yönetim ilan edilen yerlerde yaşam, seyahat ve güvenlik hakkını ihlal etme potansiyeli taşıyan hendek kazılarak mayın ve patlayıcı tuzaklanması ile kamu hizmetlerinin sunulmasının engellenmesi, muhalif kişilerin kendilerini baskı altında hissetmeleri ile öz yönetim isteyip istemedikleri hususu, kamu görevlileriyle sivil vatandaşların giriş çıkışlarının denetime tabi tutulması ve bu tutumun devam ettirilmesi bizatihi hak ihlallerine sebep olmuştur.
- Sivillerin yaşam alanlarına taşınan çatışmalar, can kayıplarına neden olmaktadır; dolayısıyla her sivil can kaybından PKK de, en az devlet kadar sorumlu sayılır.
- YDGH tarafından sivil alanda çatışmalara girilmesi, çatışmalarda patlayıcı ve roketatarlar kullanması sivil ölümleri başta olmak üzere birçok hakkın ihlaline sebep olmuştur.
- Devlet güçlerinin, sivil yerleşim yerlerinde ağır müdahale araç ve silahları kullanması, sivil-milis ayrımı yapmadan mahalleleri bombardıman altında tutması ve keskin nişancıların keyfi ve sorumsuz uygulamaları kesinlikle kabul

edilemez, bu konularda emir-komuta zincirinin en alt basamağından en üst basamağına kadar tüm sorumlular, etkin ve adil bir yargılama sürecine tabi tutulmalıdır.

- Tüm dini ve kadim inançların ortak değerleri arasında yer alan ölüye saygının gereği yerine getirilmeli, cesetlere yönelik insanlıkdışı uygulamalardan ve cenazelerin ailelere teslimi konusunda engellemelerden vazgeçilmelidir.
- Bütün bu yaşananlar, bize yaşadığımız sorunların savaş ve çatışma ile değil ancak diyalog ve müzakere ile hallolabileceğini bir kere daha göstermiştir.

Yukarıda bazı pasajların alıntılandığı basın açıklamalarının ve ilgili raporların tamamı okunursa, MAZLUMDER'in, bir insan hakları örgütü olarak üzerine düşen sorumluluğu yerine getirme çabası içinde olduğu sonucuna varmak mümkündür. Tüm bunlara rağmen, MAZLUMDER hakkında haksız ithamlarda bulunanlar için söylenebilecek bir söz ise maalesef yoktur.

Çalışmayı Hazırlayan: Beytullah Önce
MAZLUMDER Genel Sekreter Yardımcısı